

SECTION - E

- (54) અધોદતાનિ વાક્યાનિ કથાનકક્રમાનુસારેણ પુનઃ લિખિત । (4)
- નીચે આપેલા વાક્યો કથાનક ક્રમાનુસાર ગોઠવો.
 - (1) નાસ્તિ દારવિહીનાનામ અનનુરૂપગુણદારાણાં ચ સુખમ્ ।
 - (2) સ યદા સ્વકીયસ્ય જીવનસ્ય દ્વાવિંશતિતમે વર્ષે પ્રવિષ્ટસ્તદા ચિન્તામાપનનઃ ।
 - (3) કાકીનગરે શક્તિકુમારો નામ એકઃ શ્રેષ્ઠપુત્રઃ પ્રતિવસતિ સ્મ ।
 - (4) તત્કથં ગુણવર્તીં ભાર્યામ્ અહં વિન્દેયમિતિ ।
- (55) અધોદતં ગદ્યખંડં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત । (4)
- નીચે આપેલા ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

અસ્તિ કસ્મિંશ્ચિદ્ વનોદેશે બહુબકસનાથઃ વટપાદપઃ । તસ્ય કોટરે કૃષ્ણસર્પઃ પ્રતિવસતિ સ્મ । સ ચ બક-બાલકાન્-અજાતપક્ષાન્ અપિ સદૈવ ભક્ષયન્ કાલં નયતિ । અથ એકઃ બકઃ તેન ભક્ષિતાનિ અપત્યાનિ દૃષ્ટ્વા શિશુવૈરાગ્યાત્ સરઃ તીરમ્ આસાદ્ય બાષ્પપૂરિતનયનઃ અધોમુખઃ તિષ્ઠતિ ।

પ્રશ્ના : (1) વટપાદપસ્ય નામ કિમ્ ?
 (2) વટપાદપસ્ય કોટરે કઃ પ્રતિવસતિ સ્મ ?
 (3) કૃષ્ણસર્પઃ કથં (કયારિત્યા) કાલં નપતિ ?
 (4) બકઃ સરસ્વતીરમ્ આસાદ્ય કથં તિષ્ઠતિ ?
- કર્તા - કૃતિનાં યોગ્ય મેલનં કુરુત । (કોઽપિ દ્વયોઃ) (2)
- કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો.

‘અ’	‘બ’
(56) બાળભટ્ટઃ	(1) કાદમ્બરી
(57) કાલિદાસઃ	(2) ઉત્તરરામચરિતમ્
(58) આર્યસૂરઃ -	(3) માલવિકાગ્નિમિત્રમ્
	(4) જાતકમાલા
- રેખાકિતાનિ પદાનિ શુદ્ધાનિ કૃત્વા ગદ્યખંડં પુનઃ લિખત । (3)
(કાન્યઽપિ ત્રીણ)
- રેખાંકિત પદોને શુદ્ધ કરી ગદ્યખંડ ફરીથી લખો. (કોઈપણ ત્રણ)

(59) ગુર્જરપ્રદેશે લબ્ધજનિરયમ્ હેમચંદ્રાચાર્યઃ ન કેવલમ્ ગુર્જરપ્રાંતેઽપિ સમગ્રેઽપિ સંસ્કૃતસાહિત્યકાશે સૂર્યવત્ પ્રકાશતે ।
- અધોદતસ્ય શ્લોકસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્ અનુવાદં કૃત્વા અર્થવિસ્તારં કુરુત । (કોઽપિ એકઃ) (3)
- આપેલ શ્લોકોનો અનુવાદ કરી તેનો અર્થવિસ્તાર કરો. (કોઈપણ એક)

(60) સદ્ધિસ્તુ લીલયા પ્રોક્તં શિલાલિખિતમક્ષરમ્ ।
 અસિદ્ધઃ શપથેનાપિ જલે લિખિતમક્ષરમ્ ॥

અથવા

(61) કર્મણ્યેવાધિકારસ્તે મા ફલેષુ કદાચન ।
 મા કર્મ ફલહેતુર્ભૂઃ મા તે સદ્જ્ઞોઽસ્ત્વકર્મણિ ॥

PAPER-4

SECTION - A

- સૂચનાઓ : (1) આ પશ્ચપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે.
 (2) પ્રશ્નોના ક્રમાંક 1 થી 61 છે.
 (3) બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક આપેલા છે.
 (4) પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
 (5) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમાંક લખવા.
- અધોદત્તસ્ય ગદ્યખંડસ્ય માતૃભાષાયામ્ અનુવાદં કુરુત । (કોઽપિ એકઃ) (04)
 - નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈપણ એક)

(1) બ્રહ્મન્, ન ચ્લુ સાધુસવિતોઽયં પન્થાઃ યેનાસિ પ્રવૃત્તઃ । નિહન્ત્યેષ પરસ્તાત્ । ઇન્દ્રિયાશ્વસમુત્થાપિતં હિ રજઃ કલુષયતિ દૃષ્ટિમ્ અનશ્વજિતામ્ । કિયદ્ દૂરં વા ચક્ષુરીક્ષતે । વિશુદ્ધયા હિ ધિયા પશ્યન્તિ કૃતબુદ્ધયઃ સર્વાન્ અર્થાન્ અસતઃ સતો વા । નિર્સર્ગવિરોધિની ચેયં પયઃ પાવકયોરિવ ધર્મક્રોધયોરેકત્ર વૃત્તિઃ । અલોકમપહાય કથં તમસિ નિમજ્જસિ । ક્ષમા હિ મૂલં સર્વતપસામ્ । **અથવા**

(2) પરિવારાત્ મુખત્વમ્ એવ નદીજલવિયોગઃ । સામાન્યતયા પરિવારે નિવસન્તઃ એવ વયં સંસારસમુદ્રં પ્રાપ્તું સમર્થાઃ ભવામઃ । પરન્તુ યદિ કશ્ચિત્ જનઃ સ્વાર્થવશાત્ ક્રોધવશાત્ વા પરિવારાત્ પ્રતિમુખો ભવતિ, સોઽપિ નદી (પરિવાર) - જલ (સ્નેહ) - વિયુક્તઃ કદાચિદપિ જ્ઞાનેન સુખેન ચ પૂર્ણમ્ આનન્દમયં સંસારસમુદ્રં ન પ્રાપ્નોતિ ।
 - અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત પ્રશ્નાનામ્ સંસ્કૃતભાષાયામ્ ઉત્તરાણિ લિખત । (કયોરપિ દ્વયોઃ) (2)
 - નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ બે)

(3) કેન રૂપેણ પદાર્થા પરસ્પરં ભિન્નાઃ પ્રતીયન્તે ?
 (A) આકારેણ (B) સત્તારૂપેણ
 (C) મૂલ્યેન (D) પ્રદેશરૂપેણ

(4) ભટસ્ય (સૈનિકસ્ય) પુત્રઃ કીદશે કૂપે પતિતઃ ?
 (A) નિર્જલે (B) ગમ્ભીરે (C) ક્ષીણજલે (D) વિશાલે

(5) ધીવરૈઃ ઉક્તમ્, અદ્ય અસ્માકં વૃત્તિઃ ।
 (A) સજ્જાતા (B) સજ્જાતઃ
 (C) સજ્જાતિઃ (D) સજ્જાતમ્
 - અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ગુર્જરભાષાયામ્ ઉત્તરાણિ લિખત । (4)
(કયોરપિ દ્વયોઃ)
 - નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો. (કોઈપણ બે)

(6) ગુણવતી કન્યા શું વેચે છે અને તેનાથી શું મેળવે છે ?
 (7) અર્જુન સરોવરનું પાણી પીવા ગયો ત્યારે તેને અજાણ્યા પુરુષે શું કહ્યું ?
 (8) લેખકે મનુષ્યોને કાષ્ઠખંડ જેવા શા માટે કહ્યા છે ?
 - અધોદત્તસ્ય વિષયસ્ય ઉપરિ સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત । (2)
(કસ્યપિ એકસ્ય)

- નીચે આપેલા વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ એક)
(9) બ્રહ્માનો દુર્વાસામુનિનો ઠપકો. અથવા
(10) યદભવિષ્ય: વિનશ્યતિ - વર્તમાનથી મળતો બોધ.
- અધોદત્તં ગદ્યખંડ પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખિત। (4)
- નીચે આપેલા ગદ્યખંડ વાંચીને સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.
(11) વિક્રમસ્ય દ્વાદશ્યાં શતાબ્દ્યાં સિદ્ધરાજ: જયસિંહ માલવવિજયં કૃતવાન્ । વિજયાનન્તરં જયસિંહ નૃપતે: યશોવર્મણ: સર્વ ધનં ગૃહિત્વા અણહિલપુરં પ્રત્યાગતવાન્ । ધનેન સહ તત્રત્ય: ગ્રન્થાગારોઢપિ તસ્ય હસ્તગતો જાત: । અસ્મિન્ ગ્રન્થાગારે બહવોઽનુપમા: ગ્રન્થા: આસન્ । તેષુ ભોજેન વિરચિતં સરસ્વતીકળાભરણં નામ્ના પ્રસિદ્ધં ભોજવ્યાકરણમપિ એકતમમ્ આસીત્ ।
પ્રશ્ન: (A) સિદ્ધરાજ: જયસિંહ કદા માલવવિજયં કૃતવાન્ ?
(B) વિજયાનન્તરં જયસિંહ કુત્ર પ્રત્યાગવાન્ ?
(C) સરસ્વતીકળાભરણમ્ કેન વિરચિતમ્ ?
(D) ગ્રન્થાગારે કીદૃશા: ગ્રન્થા: આસન્ ?

SECTION - B

- અધોદત્તં પદ્યખંડસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્ અનુવાદં કુરુત। (4)
(કસ્યપિ એકસ્ય)
- નીચે આપેલા પદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈપણ એક)
(12) (A) અનુવ્રત પિતુ: પુત્રો માત્રા ભવતુ સમના: ।
જાયા પત્યે મધુમતી વાચં વદતુ શાન્તિવામ્ ॥
(B) કાલે વર્ષતુ પર્જન્ય: પૃથિવી સસ્યશાલિની ।
દેશોઽયં ક્ષોભરહિતો માનવા: સન્તુ નિર્ભયા: ॥
(13) (A) પ્રારમ્ભતે ન ખલુ વિષ્ણુભયેન નીચૈ:,
પ્રારમ્ભ્ય વિષ્ણુવિહતા: વિરમન્તિ મધ્યા: ।
(B) વિષ્ણૈ: પુન: પુનરપિ પ્રતિહન્યમાના: ।
પ્રારમ્ભ્ય ચોત્તમજના: ન પરિત્યજન્તિ ॥
- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત પ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખિત। (2)
(કયોરપિ દ્વયો:)
- નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ બે)
(14) કા નદી ત્વરિતા વહતિ ?
(A) ગદ્ગા (B) યમુના (C) સરસ્વતી (D) નર્મદા
(15) જનૈ કિં ધ્યેયમ્ ?
(A) સુખમ્ (B) દુ:ખમ્ (C) બ્રહ્મ (D) જનસેવનમ્
(16) સુજનોન યાતિ વૈરં..... વિનાશકાલે અપિ ।
(A) પરહિતનિરત: (B) પરકર્મનિરત:
(C) પરહાનિરત: (D) પરધર્મનિરત:
- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં લિખિત। (4)
(કોઽપિ ત્રય:)
- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો. (કોઈપણ ત્રણ)
(17) 'ગીતામૃતમ્' માં કહેલા ભક્તના ચાર પ્રકાર જણાવો.
(18) વૃદ્ધ જટાયુ રાવણને કયા શબ્દોમાં પડકારે છે ?
(19) 'જગદ્વિધાતા' શબ્દનો શો અર્થ છે ?
(20) અપવર્ગપ્રદા શિવની મૂર્તિ પ-વર્ગથી કઈ રીતે રચાયેલી છે ?

- શ્લોકપૂર્તિ કુરુત। (કયોરપિ દ્વયો:) (4)
- શ્લોકપૂર્તિ કરો. (કોઈપણ બે)
(21) વિવાદે વિષાદે ત્વમેકા ભવાનિ ॥
(22) યસ્માન્નોદ્વિજતે મે પ્રિય: ॥
(23) સર્વે ભવન્તુ ભવેત્ ॥

SECTION - C

- અધોદત્તસ્ય નાટ્યખંડસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્ / આઙ્ગલભાષાયામ્ અનુવાદં કુરુત। (કસ્યપિ એકસ્ય) (4)
- નીચે આપેલા નાટ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈપણ એક)
(24) (શાણ્ડિલ્ય: - અવિહા! વ્યાગ્રેણ ગૃહીતોઽસ્મિ । મોચયથ માં વ્યાગ્રમુખાત્ । અનાથ ઇવ વ્યાગ્રેણ રાદિતોઽસ્મિ ।
ઇદં ખલુ રુધિરં પ્રસ્રવતિ કળ્લાત્ ।)
પરિવ્રાજક: - શાણ્ડિલ્ય । ન ભેતવ્યં ન ભેતવ્યમ્ । મયૂર: ખલૂ એષ: ।
શાણ્ડિલ્ય: - સત્યં મયૂર: ।
પરિવ્રાજક: - અથ કિમ્ । સત્યં મયૂર: ।
શાણ્ડિલ્ય: - મયૂર: ડઘાટયામિ અક્ષિણી ।
પરિવ્રાજક: - છન્દત: । અથવા
(25) ઘટોત્કચ: - શાન્તમ્ પાપમ્ શાન્તમ્ પાપમ્ । રક્ષસેભ્યોઽપિ એવ ક્રૂરતરા: ।
કુત:
ન તુ જતુગૃહે સુપ્તાન્ દહન્તિ નિશાચરા:
શિરસિ ન તથા ભ્રાતુ: પત્નીં સ્પૃશન્તિ નિશાચરા: ।
દુર્યોધન: - દૂત: ખલુ ભવાન્ પ્રાપ્ત ન ત્વં યુદ્ધાર્થમાગત: ।
ગૃહીત્વા ગચ્છ સન્દેશં ન વયં દૂતઘાતકા: ॥
ઘટોત્કચ: - (સરોષમ્) કિં દૂત ઇતિ માં પ્રધર્ષયસિ । મા તાવત્ ભો ।
ન દૂતોઽહમ્ । પ્રહરધ્વં સમાહતા: । (સર્વે ઉત્તિષ્ઠન્તિ ।)
- અધોદત્તસ્ય વાક્યે ક: વદતિ ઇતિ લિખત। (કયોરપિ દ્વયો:) (2)
- નીચેના વાક્યો કોણ બોલે છે તે લખો. (કોઈપણ બે)
અ બ
(26) કાનિ કાનિ તાનિ ત્રિવિધાનિ કાર્યાણિ ? - શિષ્ય
(27) ઉપાધ્યાય, અયં શ્રેષ્ઠી ચન્દનદાસ: - પુનીત:
(28) યદિ સ્યાદ્ વાક્યમાત્રેણ નિર્જિતેયં વસુંધરા । - સુનીત:
- શકુનિ:
- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયામ્ / આઙ્ગલભાષાયાં લિખિત। (કયોરપિ દ્વયો:) (4)
- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો. (કોઈપણ બે)
(29) કયા મનુષ્યની પશુમાં ગણના થાય ?
(30) ચાણક્ય ચંદનદાસને ચંદ્રગુપ્તનો પ્રથમ વિરોધી કેમ ગણાવે છે ?
(31) વિદ્યાભ્યાસ શા માટે કરવો જોઈએ ?
- અધોદત્તયો: વિષયયો: ઉપરિ સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત। (4)
(કયોરપિ દ્વયો:)
- નીચે આપેલા વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)
(32) શિબિ
(33) કુરુકુળનો દ્વીપક અભિમન્યુ
(34) પરિવ્રાજક:

- કોષ્ટાગત પદાનિ પ્રયુજ્ય વાક્યાનિ રચયત । (કયોરપિ દ્વયોઃ) (2)
- કૌંસમાં આપેલા પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો. (કોઈપણ બે)
- (35) હું પાછળથી પ્રવેશ કરું છું.
(અસ્મદ્ પૃષ્ઠત પ્ર + વિશ્)
- (36) અચેતન પદાર્થો તેમજ રહે છે.
(અચેતન પદાર્થ તથૈવ સ્થા)
- (37) આ શકુનિ બોલે છે.
(પતદ્ શકુનિ વ્યા + હા)

SECTION - D

- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સૂચનાનુસારેણ લિખત ।
- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ ઉત્તર લખો.
- (38) 'અશ્વઃ' - શબ્દસ્ય સમાનાર્થક શબ્દમ્ અધોદત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । (1)
રથ્યઃ, તુરગઃ, વાહકઃ
- (39) 'અધઃ' - શબ્દસ્ય વિરુદ્ધાર્થક શબ્દમ્ અધોદત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । (1)
પુરતઃ, નીચૈઃ, ઉપરિ
- (40) અધોદત્તેભ્યઃ ક્રિયાપદેભ્યઃ વર્તમાનકાલસ્ય અન્યપુરુષસ્ય બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । (1)
સ્મરામિ, સ્મરસિ, સ્મરન્તિ
- (41) અધોદત્તેભ્યઃ ક્રિયાપદેભ્યઃ સામાન્ય ભવિષ્યકાલસ્ય ઉત્તમપુરુષસ્ય બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । (1)
સૂચયિષ્યામિ, સૂચયિષ્યતઃ, સૂચયિષ્યામઃ
- (42) અધોદત્તેભ્યઃ ક્રિયાપદેભ્યઃ આજ્ઞાર્થસ્ય અન્યપુરુષસ્ય બહુવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । (1)
ભવ, ભવામિ, ભવન્તુ
- (43) અધોદત્તેભ્યઃ ક્રિયાપદેભ્યઃ વિધ્યર્થસ્ય અન્યપુરુષસ્ય એકવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । (1)
સમાચરેયમ્, સમાચરેતમ્, સમાચરેત્
- (44) અધોદત્તેભ્યઃ વાક્યેભ્યઃ 'સ્મ' પ્રયોગયુક્તં શુદ્ધ વાક્યં ચિત્વા લિખત । (1)
(ક) ગુરવઃ છાત્રાન્ ઉપાદિશત સ્મ ।
(ખ) ગુરવઃ છાત્રાન્ ઉપદિશન્તિ સ્મ ।
(ગ) ગુરવઃ છાત્રાન્ ઉપાદિશન્ સ્મ ।
- (45) અધોદત્તેભ્યઃ નામરૂપેભ્યઃ પञ्चमी વિભક્તેઃ એકવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । (1)
દેવેન, દેવાત્, દેવેભ્યઃ
- (46) અધોદત્તેભ્યઃ નામરૂપેભ્યઃ તૃતીયા વિભક્તેઃ એકવચનસ્ય રૂપં ચિત્વા લિખત । (1)
પ્રવાહેન, પ્રવાહાણાં, પ્રવાહાય
- (47) ઉપપદ વિભક્તે પ્રયોગં કૃત્વા રિક્તસ્થાનં પૂરયત । (1)
તે કૃતે યથાપૂર્વમ્ ઉપયોગિનઃ એવાસન્ ।
(જીવેભ્યઃ, જીવાનામ્, જીવેષુ)

- (48) પ્રકોષ્ટાત્ યુક્તં સંખ્યાપદં ચિત્વા રિક્તસ્થાનં પૂરયત । (1)
સઃ કૂપે વિરલભૂષણં કુમારીમ્ અપશ્યત્ ।
(એકઃ, એકામ્, એકસ્મિન્)
- (49) રેખાઢિત પદસ્ય કૃદન્ત પ્રકારં વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । (1)
વિત્તદાસઃ કુટનાથ ગૃહં ગત્વા સ્વકીયાનિ પાત્રાણિ અયાચત ।
(હેત્વર્થ, સમ્બધક, કર્તરિ)
- (50) અધોદત્તસ્યઃ સન્ધિવિચ્છેદં દત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । (1)
પ્રત્યેકમ્ (પ્રત + એકમ્, પ્રત્ + એકમ્, પ્રતિ + એકમ્)
- (51) અધોદત્તસ્યઃ સન્ધિયુક્તં પદં દત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । (1)
શત્રોઃ + અપિ (શત્રોરાપી, શત્રોપી, શત્રોરપિ)

- અધોદત્તયોઃ સામાસિકપદયોઃ સમાસ પ્રકારૌ દત્તેભ્યઃ વિકલ્પેભ્યઃ ચિત્વા લિખત । (2)

- (52) ગીતામૃતમ્ (કર્મધારય, બહુવ્રીહિ, ષષ્ઠી તત્પુરુષ)
- (53) માતુલકુલાઃ (કર્મધારય, બહુવ્રીહિ, ષષ્ઠી તત્પુરુષ)

SECTION - E

- (54) અધોદતાનિ વાક્યાનિ કથાનકક્રમાનુસારેણ સ્થાપયત । (4)
- નીચે આપેલા વાક્યો કથાનક ક્રમાનુસાર ગોઠવો.
(1) પ્રહરધ્વં સમાહતાઃ । (સર્વે તિષ્ઠન્તિ ।)
(2) મદવચનાવગન્તા ભવ ।
(3) (સરોષમ્) કિં દૂત ઇતિ માં પ્રઘર્ષયસિ ।
(4) પૌત્ર! ઘટોત્કચ! મર્ષયતુ ભવાન્ ।
- (55) અધોદતં ગદ્યખંડં પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત । (4)
- નીચે આપેલા ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.
અચિરાદેવ તાનસેનઃ રુગ્ણઃ જાતઃ । દીપકરાગાલાપનેન તસ્ય શરીરે ઉત્પન્ના ઉષ્ણતા ન શાન્તા એવ । તસ્યાઃ ઉપશમનાર્થમ્ એકઃ એવ ઉપાયઃ યત્ અન્યેન કેનચિત્ અત્યન્તં મેધાવિના સઙ્ગીતજ્ઞેન ગીયમાનં મલ્હાર- રાગ- આલાપનં શ્રોતવ્યમ્ । પરન્તુ તાનસેનસદ્શઃ ગાયકઃ ન કોઽપિ અન્યઃ આસીત્ । અતઃ માર્ગન્તરમ્ અપશ્યન્ તાનસેનઃ રાજવૈદ્યાનાં સૂચનાનુસારં તીર્થયાત્રાર્થં પ્રસ્થિતવાન્ ।
પ્રશ્ના : (1) કસ્ય રાગસ્ય આલાપનેન તાનસેનઃ રુગ્ણઃ જાતઃ ?
(2) દીપકરાગાલાપનેન શરીર કિં ઉત્પન્નં ભવતિ ?
(3) ઉષ્ણતા શાન્ત્યર્થમ્ એકઃ કઃ ઉપાયઃ ?
(4) તાનસેનઃ તીર્થયાત્રાર્થં કિમર્થં પ્રસ્થિતવાન્ ?
- કર્તા - કૃતિનાં યોગ્ય મેલનં કુરુત । (કોઽપિ દ્વયોઃ) (2)
- કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો.
'અ' 'વ'
- (56) ભાસઃ (1) મુદ્રારાક્ષસમ્
- (57) વિશાખાદતઃ (2) કર્ણભારમ્
- (58) હેમચંદ્રાચાર્યઃ - (3) હર્ષચરિતમ્
- (4) શબ્દાનુશાસનમ્

- રેખાકિતાનિ પદાનિ શુદ્ધાનિ કૃત્વા ગદ્યખંડં પુનઃ લિખત । (3)
(કાન્યઽપિ ત્રીણિ)
- રેખાકિત પદોને શુદ્ધ કરી ગદ્યખંડ કરીથી લખો. (કોઈપણ ત્રણ)
(59) ધર્મ સમાચાર સ્વજનવ્યપેક્ષાં કુરુ । મનસિ યત્કાંક્ષિતં (તત્) સર્વમ્ ઇહ
અનુતિષ્ઠ । જાત્યોપદેશ ઇવ પાંડુરૂપધારી સૂર્યાશુભિઃ સમમ્ ઉપૈષ્યતિ
વઃ કૃતાંતઃ ।
- અધોદત્તસ્ય શ્લોકસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્ અનુવાદં કૃત્વા અર્થવિસ્તારં
કુરુત । (કોઽપિ એકઃ) (3)
- આપેલ શ્લોકોનો અનુવાદ કરી તેનો અર્થવિસ્તાર કરો. (કોઈપણ એક)
(60) સેવિતવ્યો મહાવૃક્ષઃ ફલ ઇચ્છાયા સમન્વિતઃ ।
યદિ દૈવાત્ફલં નાસ્તિ ઇચ્છાયા કેન નિવાર્યતે ॥
અથવા
(61) શિક્ષા ક્ષયં ગચ્છતિ કાલપર્યયાત્
સુબદ્ધમૂલાઃ નિપતન્તિ પાદપાઃ ।
જલં જલસ્થાનગતં ચ શુષ્યતિ
હૃતં ચ દત્તં ચ તથૈવ તિષ્ઠતિ ॥

PAPER-5

SECTION - A

- સૂચનાઓ : (1) આ પત્રનપત્રમાં પાંચ વિભાગો છે.
(2) પ્રશ્નોના ક્રમાંક 1 થી 61 છે.
(3) બધાજ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક આપેલા છે.
(4) પ્રશ્નોની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.
(5) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.
- અધોદત્તસ્ય ગદ્યખંડસ્ય માતૃભાષાયામ્ અનુવાદં કુરુત ।
(કોઽપિ એકઃ) (04)
 - નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.
(કોઈપણ એક)
(1) ન હિ કોપકલુષિતા વિમૃશતિ મતિઃ કર્તવ્યમકર્તવ્યં વા ।
કુપિતસ્ય પ્રથમમ્ અન્ધકારિભવતિ વિદ્યા, તતો ભુકુટિઃ । આદૌ
ઇન્દ્રિયાણિ રાગઃ સમાસ્કન્દતિ, ચરમં ચક્ષુઃ । આરમ્ભે તપો ગલતિ, પશ્ચાત્
સ્વેદસલિલમ્ । પૂર્વમ્ અયશઃ સ્ફૂરતિ, અનન્તરમ્ અધરઃ । કથં
લોકવિનાશાય તે વિષપાદપસ્યેવ જટાવલ્કલાનિ જાતાનિ । અનુચિતા
ખલુ અસ્ય મુનિવેષ્યસ્ય હારયષ્ટિરિવ વૃત્ત મુક્તા ચિત્તવૃત્તિઃ । શૈલુષ ઇવ
વૃથા વહસિ કૃત્રિમમ્ ઉપશમશૂન્યેન ચેતસા તાપસાકલ્પમ્ । અલ્પમપિ
ન તે પશ્યામિ કુશલજાતમ્ ।
(2) વિક્રમસ્ય દ્વાદશ્યાં શતાબ્દ્યાં સિદ્ધરાજઃ જયસિંહઃ માલવવિજયં
કૃતવાન્ । વિજયનાનન્તરં જયસિંહઃ નૃપતેઃ યશોવર્મણઃ સર્વ ધનં ગૃહીત્વા
અણહિલપુરં પ્રત્યાગતવાન્ । ધનેન સહ તત્રત્યઃ ગ્રન્થાગારોઽપિ તસ્ય
હસ્તગતો જાતઃ । અસ્મિન્ ગ્રન્થાગારે બહવોઽનુપમાઃ ગ્રન્થાઃ આસન્ । તેષુ
ભોજેન વિરચિતં સરસ્વતીકણ્ઠાભરણનામ્ના પ્રસિદ્ધં ભોજવ્યાકરણમપિ
એકતમમ્ આસીત્ ।

- અધોદત્તાનાં સંસ્કૃત પ્રશ્નાનામ્ સંસ્કૃતભાષાયામ્ ઉત્તરાણિ લિખત ।
(કયોરપિ દ્વયોઃ) (2)
- નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ બે)
(3) કિદ્દશઃ અર્જુનઃ પુનઃ સ્વર્ગ પ્રસ્થિતઃ ?
(A) ગૃહીતચિન્તઃ (B) ગૃહીતજલઃ
(C) ક્રોધાવિષ્ટઃ (D) પરાજિતઃ
(4) તુષાન્ ત્રિકીય ધાત્રી કિમ્ આનીતવતી ?
(A) ધૃતમ્ (B) કાષ્ઠાનિ
(C) જલમ્ (D) શાકમ્
(5) અન્યં જલાશયં ગન્તું કઃ મત્સ્યઃ નિશ્ચયં કરોતિ ?
(A) સર્વે (B) અનાગતવિધાતા
(C) યદ્ધવિષ્ય (D) પ્રત્યુત્પન્નમતિઃ
- અધોદત્તાનાં પ્રશ્નાનાં ગુર્જરભાષાયામ્ ઉત્તરાણિ લિખત । (4)
(કયોરપિ દ્વયોઃ)
- નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો. (કોઈપણ બે)
(6) બ્રહ્મા દુર્વાસાને નટ સાથે કેમ સરખાવે છે ?
(7) અચેતન પદાર્થોમાં સાદૃશ્યનું કારણ શું હોય છે ?
(8) માછીમારોનું વચન સાંભળીને માછલાઓએ પરસ્પર શું કહ્યું ?
- અધોદત્તસ્ય વિષયસ્ય ઉપર સંક્ષેપેણ ટિપ્પણી લિખત । (2)
(કસ્યપિ એકસ્ય)
- નીચે આપેલા વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ એક)
(9) આધુનિક યુદ્ધ અને મહાભારતકાલીન યુદ્ધ વચ્ચેનો તફાવત. અથવા
(10) સજીવોનું સ્વાભાવિક સદૃશ્ય (સરખાપણું).
- અધોદત્તં ગદ્યખંડ પઠિત્વા પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ સંસ્કૃતે લિખત । (4)
- નીચે આપેલા ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.
(11) ગङ्गातीरे एक गुरुः शिष्येण सह वर्तमानः आसीत् । स
जलप्रवाहेण नीयमानं क्वचन काष्ठखण्डं दर्शयन् शिष्यमाह- अयं
जलप्रवाहेण सह समुद्रं प्राप्स्यति, परन्तु गमनमार्गे तीरे संलग्नता,
भाराधिक्येन जले निमग्नता, आवर्तपातता, नदी जलवियोगश्चेति
चत्वारो विघ्नाः न भवेयुः तदा एव ।
गुरुरग्रे उपदिशति शिष्यम् । वयं सर्वे मानवाः अपि काष्ठखण्डा
इव । अस्माकं जीवनमेव नदी । परिवारः प्रवाहरूप । तत्र स्नेहरूपं जलं
वहति ।
प्रश्नः (A) गुरुः कुत्र वर्तमानः आसीत् ?
(B) वयं सर्वे कीदृशा इव स्मः ?
(C) गमनमार्गे कति विघ्नाः भवन्ति ?
(D) गुरुः केन सह वर्तमानः आसीत् ?

SECTION - B

- અધોદત્તં પદ્યખંડસ્ય ગુર્જરભાષાયામ્ અનુવાદં કુરુત । (4)
(કસ્યપિ એકસ્ય)
- નીચે આપેલા પદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો.
(કોઈપણ એક)
(12) (A) ઇત્યુક્તઃ ક્રોધતામાક્ષઃ તપ્તકાઞ્ચનકુણ્ડલઃ ।
રાક્ષસેન્દ્રોઽભિદુદ્રાવ પતંગેન્દ્રમ્ અમર્ષણઃ ॥